

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Олена Брезіцька

*викладач економічних дисциплін
ВСП «Фаховий коледж інформаційних
технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету»*

Анотація. Оцінку якості професійної підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти слід розглядати як логічну структуру, яка поєднує чотири етапи. Інструменти оцінювання якості підготовки спеціалістів мають відповідати об'єктам оцінювання та характеристикам студентів. Критерії оцінювання мають корелювати з цілями і завданнями перевірки. Обґрунтована методика оцінювання компетентностей та якості професійної підготовки фахівців у коледжах дає змогу визначити реальний рівень відповідності підготовленості студентів.

Ключові слова: оцінювання якості підготовки фахівців, заклади фахової передвищої освіти, інструменти оцінювання якості підготовки, методика оцінювання компетентностей.

Abstract. The assessment of the quality of professional training of specialists in institutions of professional preliminary higher education should be considered as a logical structure that combines four stages. Tools for evaluating the quality of specialist training should correspond to the objects of evaluation and the characteristics of students. Evaluation criteria should correlate with the goals and tasks of the inspection. A well-founded methodology for assessing competencies and the quality of professional training of specialists in colleges makes it possible to determine the real level of compliance of students' preparation.

Keywords: *evaluation of the quality of training of specialists, institutions of vocational pre-higher education, tools for evaluation of the quality of training, competence evaluation methodology.*

Швидкі зміни в техносфері, динамічне впровадження інноваційних технологій в усі галузі економіки зумовлюють необхідність докорінного реформування сформованої системи підготовки техніків, технологів, менеджерів у закладах професійної та фахової передвищої освіти.

Фахова передвища освіта динамічно переходить до моделей компетентнісно орієнтованого навчання, які дозволяють готувати різнобічних, висококваліфікованих, креативних, конкурентоспроможних спеціалістів, здатних

до професійного самовдосконалення та самореалізації. Тому, створена роками система моніторингу результатів професійно-технічної освіти студентів, що ґрунтується на застарілих принципах і методиках, не може забезпечити достовірну, надійну оцінку якості їх професійної підготовки (Ваніна, & Пащенко, 2019).

Маємо констатувати, що у педагогічній науці ще не розроблено розгорнутих теорій та обґрунтованих методик, які дають змогу достовірно оцінити рівень оволодіння студентами професійними вміннями, навичками, іншими комплексними компетентностями, визначеними освітніми стандартами та результатами навчання.

Однак, результатом контролю має бути оцінка, яка передбачає порівняння вивченого студентами з тим, що вони повинні були засвоїти відповідно до вимог освітньо-професійної програми (освітнього стандарту). Тому, основою процедури оцінювання є порівняння продемонстрованих студентами знань, умінь, навичок та інших компетентностей з еталонними (очікуваними, нормованими) результатами та встановлення об'єктивного рівня якості підготовки спеціалістів у закладі фахової передвищої освіти (Лузан, Тітова, Мося, & Пащенко, 2021; Мося, 2021).

Оцінку якості професійної підготовки фахівців у ЗФПО слід розглядати як логічну структуру, яка ієрархічно поєднує чотири етапи. По-перше – це аналіз Державного класифікатора професій та кваліфікаційної характеристики фахівця; по-друге – встановлення еталонних (програмних) результатів навчання як нормативних вимог підготовки фахівців; по-третє – це визначення переліку знань, умінь, які мають бути об'єктами оцінювання на певному етапі діагностики якості підготовки фахівців у коледжі; по-четверте – виділення структурних компонентів професійних умінь як об'єктів оцінювання якості підготовки фахівців, розроблення діагностичного інструментарію, проведення процедури оцінювання та формулювання висновків про якість підготовки фахівців на певному етапі опанування студентами освітньо-професійної програми (Лузан, Тітова, Мося, & Пащенко, 2021).

До основних правил сучасного оцінювання якості підготовки фахівців у ЗФПО також можна віднести: чітке визначення очікуваних результатів навчання; системність і систематичність оцінювання результатів навчання студентів; єдності вимог; позитивний підхід в оцінюванні результатів навчання студентів; індивідуальний підхід під час оцінювання результатів навчальних досягнень студентів; багатовимірність оцінювання результатів навчальних досягнень та адекватність інструментів оцінювання компетентнісних досягнень студентів. Формальне оцінювання має поєднуватися з самооцінками студентами результатів власних навчальних досягнень та взаємооцінками (Мося, 2021).

Інструменти оцінювання якості підготовки спеціалістів мають відповідати об'єктам оцінювання та характеристикам студентів. Для оцінювання якості підготовки фахівців необхідно застосовувати декілька інструментів (тестування, спостереження, проект, практичне завдання, дискусія, презентація, співбесіда, рольові ігри тощо), кожен із яких є найбільш адекватним для оцінки відповідного об'єкта, що діагностується (професійні знання, уміння, навички, ставлення, особистісні якості тощо) (Лузан, Тітова, Мося, & Пащенко 2021; Ямковий, 2021).

Щодо критеріїв оцінювання, то вони мають корелювати з цілями і завданнями перевірки. Отже, обґрунтована методика оцінювання компетентностей та якості професійної підготовки фахівців у коледжах дає змогу визначити реальний рівень відповідності підготовленості студентів встановленим нормативним вимогам на всіх етапах опанування студентами освітньої програми.

Список використаних джерел:

Ваніна, Н. М., & Пащенко, Т. М. (2019) Впровадження інноваційних методів навчання при підготовці фахівців передвищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Інноваційна педагогіка»*. 2019. 16. 39-44. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085-2019-16-1-6>.

Лузан, П., Тітова, О., Мося, І., & Пащенко, Т. (2021). Методика оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти. *Професійна педагогіка*. 1 (22). 169-184. Доступно: <https://jrnls.ivet.edu.ua/index.php/1/article/view/665/856>

Мося, І., Каленський, А. А., Кубіцький, С. О., & Пащенко, Т. М. (Ред.) (2021). Методика оцінювання результатів компетентнісних досягнень студентів у коледжах. *Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 квітня 2021 р.)*. Житомир: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Полісся. 15-18.

Ямковий, О. Ю., Каленський, А. А., Кубіцький, С. О., & Пащенко, Т. М. (Ред.) (2021). Оцінювання якості підготовки фахівців у коледжах інноваційними технологіями. *Фахова передвища освіта: сучасні виклики та перспективи розвитку: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (22 квітня 2021 р.)*. Житомир: Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Полісся. 24-27.